

3.14 Σχετικές θέσεις ευθείας και κύκλου

3.15 Εφαπτόμενα τμήματα

3.16 Σχετικές θέσεις δύο κύκλων

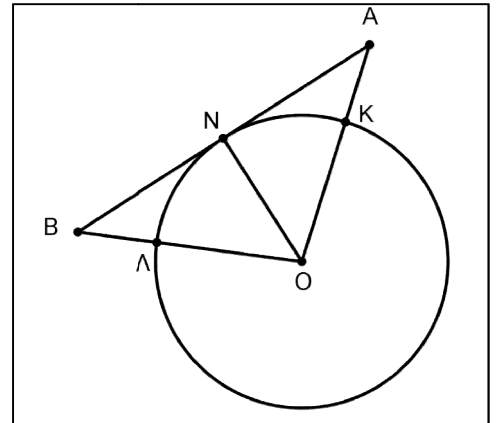
1. Δίνεται κύκλος με κέντρο O και ακτίνα $\rho = 6$. Έστω d η απόσταση του κέντρου O του κύκλου από μια ευθεία (ε). Να βρείτε τη σχετική θέση του κύκλου και της ευθείας (ε) στις εξής περιπτώσεις:

α) $d = 3$ **β)** $d = 6$ **γ)** $d = 9$

2. Έστω κύκλος με κέντρο O και ακτίνα ρ . Σε σημείο N του κύκλου φέρουμε την εφαπτόμενή του, και εκατέρωθεν του N θεωρούμε σημεία A και B , τέτοια ώστε $NA = NB$. Οι OA και OB τέμνουν τον κύκλο στα K και Λ αντίστοιχα.

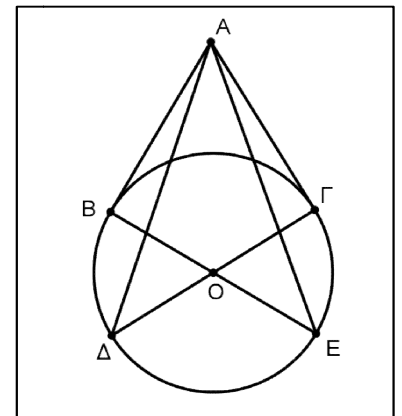
Να αποδείξετε ότι:

- α)** το τρίγωνο AOB είναι ισοσκελές,
β) το σημείο N είναι μέσο του τόξου $K\Lambda$.

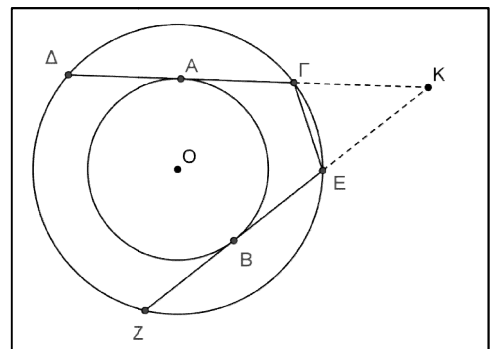
3. Έστω κύκλος (O, ρ) και ένα εξωτερικό του σημείο A . Από το A φέρουμε τα εφαπτόμενα τμήματα AB και $A\Gamma$ του κύκλου και έστω E και Δ τα αντιδιαμετρικά σημεία των B και Γ αντίστοιχα. Να αποδείξετε ότι:

- α)** τα τρίγωνα ABE και $A\Gamma\Delta$ είναι ίσα,
β) τα τρίγωνα $AB\Delta$ και $A\Gamma E$ είναι ίσα.

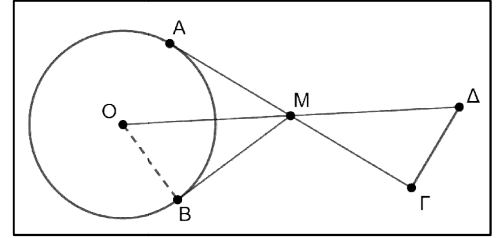

4. Δίνονται δύο ομόκεντροι κύκλοι με κέντρο O και ακτίνες ρ και R ($\rho < R$). Οι χορδές $\Delta\Gamma$ και ZE του κύκλου (O, R) εφάπτονται του κύκλου (O, ρ) στα σημεία A και B αντίστοιχα.

- α)** Να αποδείξετε ότι $\Delta\Gamma = ZE$.
β) Αν οι $\Delta\Gamma$ και ZE προεκτεινόμενες τέμνονται στο σημείο K , να αποδείξετε ότι το τρίγωνο $KE\Gamma$ είναι ισοσκελές.

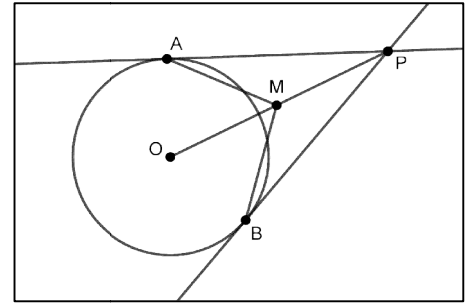

5. Στο παρακάτω σχήμα δίνεται κύκλος (O,R) και τα εφαπτόμενα τμήματα MA και MB . Προεκτείνουμε την AM κατά τμήμα $MΓ = MA$ και την OM κατά τμήμα $MΔ = OM$.

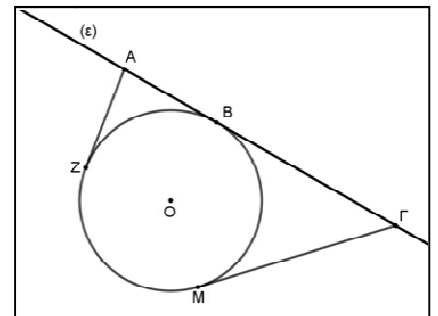
- α) Να αποδείξετε ότι $MB = MΓ$.
- β) Να αποδείξετε ότι τα τρίγωνα OMB και $MΓΔ$ είναι ίσα.

6. Από εξωτερικό σημείο P ενός κύκλου (O,r) φέρνουμε τα εφαπτόμενα τμήματα PA και PB . Αν M είναι ένα τυχαίο εσωτερικό σημείο του ευθυγράμμου τμήματος OP , να αποδείξετε ότι:

- α) τα τρίγωνα PAM και PMB είναι ίσα,
- β) οι γωνίες $M\hat{A}O$ και $M\hat{B}O$ είναι ίσες.

7. Δίνεται κύκλος με κέντρο O και ακτίνα ρ . Σε σημείο B του κύκλου φέρνουμε εφαπτόμενη ευθεία (ε) . Θεωρούμε στην ευθεία (ε) δύο σημεία A και Γ εκατέρωθεν του B έτσι ώστε $BA < B\Gamma$ και από τα σημεία αυτά, φέρνουμε τα εφαπτόμενα τμήματα AZ και ΓM στον κύκλο.

- α) Να γράψετε τα ευθύγραμμα τμήματα τα οποία είναι ίσα, αιτιολογώντας την απάντησή σας.
- β) Να αποδείξετε ότι $A\Gamma = AZ + M\Gamma$.

8. Θεωρούμε κύκλο κέντρου O και εξωτερικό σημείο του P . Από το P φέρνουμε τα εφαπτόμενα τμήματα PA και PB . Η διακεντρική ευθεία PO τέμνει τον κύκλο στο σημείο Λ . Η εφαπτομένη του κύκλου στο Λ τέμνει τα PA και PB στα σημεία Γ και Δ αντίστοιχα. Να αποδείξετε ότι:

- α) το τρίγωνο $P\Gamma\Delta$ είναι ισοσκελές,
- β) $\Gamma A = \Delta B$,
- γ) η περίμετρος του τριγώνου $P\Gamma\Delta$ είναι ίση με $PA + PB$.

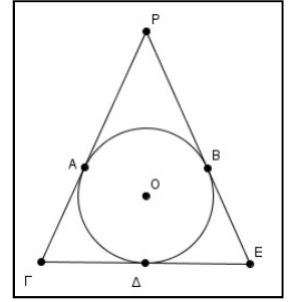
9. Έστω ότι ο κύκλος (O,r) εφάπτεται των πλευρών του τριγώνου $P\Gamma E$ στα σημεία A , Δ και B .

- α) Να αποδείξετε ότι:

i. $P\Gamma = \Gamma\Delta + AP$ ii. $P\Gamma - \Gamma\Delta = PE - \Delta E$

β) Αν $A\Gamma = BE$, να αποδείξετε ότι:

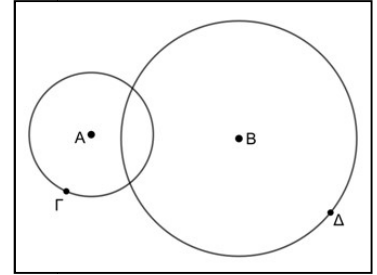
- i. το τρίγωνο $P\Gamma E$ είναι ισοσκελές,
 ii. τα σημεία P , O και Δ είναι συνευθειακά.

10. α) Στο σχήμα, για τους κύκλους (A, ρ) και (B, R) ισχύει $\rho < R$.

Να αποδείξετε ότι $B\Delta - A\Gamma < AB < A\Gamma + B\Delta$.

β) Ο χάρτης ενός κρυμμένου θησαυρού έχει δύο σταθερά σημεία A και B , τα οποία απέχουν μεταξύ τους 6. Επίσης γράφει ότι ο θησαυρός είναι κρυμμένος σε ένα σημείο το οποίο απέχει 3 από το A του χάρτη και 5 από το B του χάρτη. Ποια είναι τα σημεία του χάρτη στα οποία μπορεί να είναι κρυμμένος ο θησαυρός;

11. Δίνονται δύο κύκλοι $(K, 3)$ και $(\Lambda, 8)$. Να βρείτε τη σχετική θέση των δύο κύκλων, αιτιολογώντας την απάντησή σας, όταν:

α) $K\Lambda = 13$ β) $K\Lambda = 2$ γ) $K\Lambda = 5$ δ) $K\Lambda = 11$ ε) $K\Lambda = 9$

12. Δίνονται δύο κύκλοι $(K, 2)$ και $(\Lambda, 5)$.

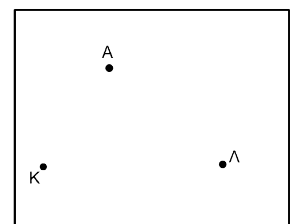
- α) Να υπολογίσετε το μήκος της διακέντρου $K\Lambda$, αν οι κύκλοι εφάπτονται εξωτερικά.
 β) Να υπολογίσετε το μήκος της διακέντρου $K\Lambda$, αν οι κύκλοι εφάπτονται εσωτερικά.
 γ) Μεταξύ ποιών τιμών βρίσκεται το μήκος της διακέντρου $K\Lambda$, αν ο κύκλος $(K, 2)$ βρίσκεται στο εσωτερικό του κύκλου $(\Lambda, 5)$; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.
 δ) Μεταξύ ποιών τιμών βρίσκεται το μήκος της διακέντρου $K\Lambda$, αν οι κύκλοι τέμνονται; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

13. Έστω δύο κύκλοι (K, R) και (Λ, r) , με $R = 3$, $r = 2$ και $K\Lambda = 4$. Να αποδείξετε ότι:

- α) Οι κύκλοι (K, R) και (Λ, r) τέμνονται σε δύο σημεία, έστω A και B .
 β) $K\hat{A}\Lambda > A\hat{\Lambda}K$.

14. Τα σημεία A , K και Λ δε βρίσκονται στην ίδια ευθεία. Το σημείο A απέχει 4 από το K και 5 από το Λ .

- α) Να αποδείξετε ότι $1 < K\Lambda < 9$.
 β) Να βρείτε ένα σημείο B του επιπέδου διαφορετικό από το A , που να απέχει 4 από το K και 5 από το Λ .

15. Δίνονται δυο κύκλοι (K, ρ_1) και (Λ, ρ_2) που εφάπτονται εξωτερικά σε σημείο A . Μια ευθεία (ε) εφάπτεται εξωτερικά στους δυο κύκλους σε σημεία B και Γ αντίστοιχα. Αν η εσωτερική εφαπτομένη των κύκλων στο σημείο επαφής τους A τέμνει την ευθεία (ε) σε σημείο M , να αποδείξετε ότι:

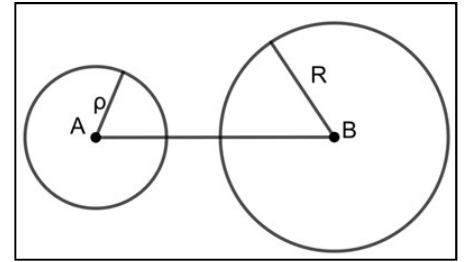
α) τα σημεία A, B και Γ ανήκουν σε κύκλο του οποίου να προσδιορίσετε το κέντρο και την ακτίνα.

β) ο κύκλος που διέρχεται από τα σημεία A, B και Γ εφάπτεται στη διάκεντρο $ΚΛ$ των κύκλων (K, ρ_1) και (Λ, ρ_2) .

16. Δίνεται το παρακάτω σχήμα με τους κύκλους (A, ρ) και (B, R) με $R > \rho$. Επίσης $AB = 9$.

α) Να αποδείξετε ότι $R + \rho < 9$.

β) Να σχεδιάσετε ένα τρίγωνο $ΚΛΜ$ με $ΚΛ$ να είναι ίση με ρ και η πλευρά $ΛΜ$ να είναι ίση με R . Να περιγράψετε τον τρόπο που το σχεδιάσατε και να αποδείξετε ότι η τρίτη πλευρά του είναι μικρότερη από 9 .

γ) Έστω το τρίγωνο $ΚΛΜ$ που σχεδιάσατε στο β) ερώτημα. Πόσα σημεία του επιπέδου έχουν και τις δύο ιδιότητες I_1 και I_2 που περιγράφονται παρακάτω;

I_1 : «Η απόσταση των σημείων από το K είναι ίση με ρ ».

I_2 : «Η απόσταση των σημείων από το M είναι ίση με R ».

Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

17. α) Στο παρακάτω σχήμα για τους κύκλους (A, ρ) και (B, R) ισχύει $\rho < R$ και $AB = 6$.

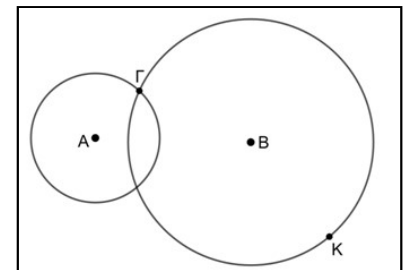
i. Να αποδείξετε ότι $BK - A\Gamma < AB < BK + A\Gamma$.

ii. Παρακάτω γράφονται οι ιδιότητες 1 και 2. Ποιο σημείο από τα K και Γ έχει την ιδιότητα 1, ποιο την ιδιότητα 2 και ποιο έχει και τις δύο;

Ιδιότητα 1: «Το σημείο απέχει R από το B .»

Ιδιότητα 2: «Το σημείο απέχει ρ από το A .»

Να αιτιολογήσετε τις απαντήσεις σας.

β) Ο χάρτης ενός κρυμμένου θησαυρού έχει δύο σταθερά σημεία A και B , τα οποία απέχουν μεταξύ τους 6 . Επίσης γράφει ότι ο θησαυρός είναι κρυμμένος σε ένα σημείο το οποίο απέχει 3 από το A του χάρτη και 2 από το B του χάρτη. Μπορεί να είναι σωστή η πληροφορία που δίνει ο χάρτης για να βρει κανείς το θησαυρό;